

HONVÉD.

Ma mart. 19-ke, József napja: hős tábornokunkat **BEM JOZSEF**-et Isten soká éltesse!!!

Naszód, martius 15. Ma mint a' mult évi martius 15-én ujjaszületett magyar szabadság évnapján, egy szív- és lélekemelő innepélynek valék szemtanuja, mellyről önt tudósítani sietek.

Az itteni fő őrhely előtti téren, a' jelenleg itten szállásoló debreczeni nemzetőrök, 73-ik zászlóaljbeli honvédek 's egy csapat székely huszárság négyeseket képezvén, ennek közepén tábori sátor vala fölállítva, melyben az itteni rom. cath. lelkész, a' lelkes főparancsnok 's többi tiszték jelenlétében szent mise áldozatot tön az igazság istenéhez. Ennek bévégezte után debreczeni ref. lelkész 's nemzetőri százados Szócs, rövid de igen velős 's népszerű beszédben fölfejté e' polgári 's vallási innepély célját, az ármány és zsarnokság ellen egyedül szabadságát védő magyar nemzetnek igazságos harczát, kitűrésre inté a' jelenlévőket, bizván az örök isten tántorithatlan igazságában, melly a' magyar nemzetet ezen szent harczában bizonyos győzelemre 's állandó békére vezetendi.

Örüljen ön velünk! hogy itt Erdélynek egyik büntészkében, a' körülfekvő regényes bércek, melyek már olly sok gonosznak, ma a' legszentebb ohajtásnak valának szemtanui.

egy szemtanu.

Borgó-Tiha Martius 15.

Szerkesztő úr!

Önöknek hajdonában azt szokták megírni, mit tettek az emberek aprilis 19-én, én azt írom meg önnek mit tettünk mi Martius 15-én 1849ben. Nekünk szeretve tisztelt határ vonal parancsnokunk Dobai József őrnagy ur rendeletéből ma, emlékére az 1848-ik év martius 15-kének nagy egyházi ünnepélyünk vala; melyre az itt tanyázó székely zászlóalj, tüzérség és lovasság, (kivéve az előőrsi szolgálatban lévőket) kiállván, — Istennek szabad ege 's fényes napja alatt halálat adánk a' szabadság testvériség és egyenlőség Istenének, kinek oltalma alatt e' szent eszmékért egy éve hogy küzdünk és vézzünk 's kérők atyai segedelmét továbbra is.

Ez alkalommal a' tüzérségből Veress tüzmes-ter tartott igen kedves szonoklatot, — ki az egyházi canónokat hazája megmentésére a' mű 6 fontos canonjainkal cserélte fel.

Az ünnepélyt be rekeszté a' zászlóaljak háromszoros „éljen“ kiáltása a' hazáért! a' honvédelmi bizottmány elnökéért! és szeretett vezérünk Bem tábornokért! Így ünneplők meg mi teljes lélekből martius 15-ét.

Borosnyói Pál.
zászlóalji segédtiszt hadnagy.

Sz. Udvarhely, mart. 14. Azon mindenfelől, részint okkal, de nagyobbbrészt ok nélkül Udvarhelyszékre szort vádagnak legalább némi részben megczáfolására alulirt, mint a' szék kormánybiztosa kötelességemnek érzem nyilvánítani:

Miszerint ezen minden katonai fedezet nélkül hagyott, 's félkerületileg oláhsággal környezett szék rövid két héti itt működésem alatt a' hon harczosai közé 4000 olv. négy ezer ujonczot állított; kik ha katonai bátorságban még nem is, de rend és fegyelemben mérköznek több székely testvéreikkel, mi nem kevésbé szükséges az elsónél.

Ezen Udvarhelyszék, azon kívül, hogy az őszön 300 Kossuth lovast állított, lóval, nyereg-szerrel, fegyverrel és öltönyvel ellátva, 's 300 gyalogot egészen felszerelve, az állodalom pénztárának legkisebb terbeltetése nélkül; 's ha az édes hon megmentésére szükséges lesz, még 1000 gyalogot kiállithat.

Ezen Udvarhelyszék a' K.vásárhelyi álgu-öntészethez önkintes ajánlatokból 50 mázsa ércz- és vas anyagot küldött bé.

Ugyanezen anynyira gyalázott Udvarhelyszéken rövid időn megkezdetik az álgugolyó-öntés és löpor készítés.

'S mind ez nem a' régi szokás szerint van elmondva nagy szavakban, hanem hideg szárazon, mint a' dolog áll.

Szolgáljon ez előlegesen is czáfolatul azon

sok rendbeli vádakra, melyeket nem mind igaz alapon halmoztak Udvarhelyszékre.

Udvarhelyszéki kormány biztos,
K. Horváth János.

Sepsi Szt. György, martius 10.

Szerkesztő ur!

Januar 19-dike óta, mikor Háromszék még ellenség által meg nem szentségtelenített hős földére beléptem önnek egy részletes tudósítással tartozom és ezt mi hamarabb, mihelyt bajaim egy kis sé tágulnak megis teendem. Most küldök önnek a' mi kedves szomszédainktól egy néhány példány ujságot, böngészsze át. Ezt a' magyarhoni csatákban is jelesen vívott erdővidéki százados Szabó Károly, egy Hévizen bekerített oláh csordától elvett postatáskával, mellyben több levelek 's rendeletek voltak Gracztól küldé meg. A' Gracze rendeleteiből megtanulók, mikép tanítja embereit, hogy ha máskép nem lehet, lopják el az uraságok gabona és széna neműit.

Szabó eszélyes rendelkezése következtében, ugy bekeríté Hévizen az ellenséget, hogy egy lab sem mehetett el. 'S mivel ellentálltak részük-ről 120 halott a' csatateren maradt, egy hadnagy Recse János nevű 3 oláhval ide Sepsi Szt. Györgyre kísértetett, 31 ló, 32 köből gabona, 5 szekér, mi mind Brassóba vala viendő, kezünkbe került.

Részünkről veszteség semmi sincs. Jelesül viselték magukat Vas István és Borbát László hadnagyok, gyalog őrmester Uzoni- 's Biró, lovag őrmester Benedek. Ez alkalommal fegyverek is vétettek el.

Brassó felől is néha néha öszszecsapnak elő-
őreink a' kőkösi hidnál a' szászokkal 's kozákokkal de mindég ők szaladnak meg.

A' löport gyártjuk, az ágyukat Gábor Áron a' legtelkesbb székely önti; a' salétromot főzzük; az elment tábor helyett ujjat alakítunk szóval életünk hadi és gyári élet. —

Az ujjonnan alakult 's alakulandó táboron kívül Brassó felőli széleken a' lelkes Szabó Nándor őrnagy vezérlete alatt egy pár ezer emberünk örködik. Ezek közt vannak a' magyar és erdélyi csatákban edzettek 's mint villám sujják az ellent ha meg közelíthetik. —

N é m e t h L á s z l ó,
székely polgár.

Sz. Somlyón, márt. 13. Szerkesztő hadnagy barátom! Mielőtt Krasznamegyei rendes leveleződ megírná: mit nem csinálnak most Kraszna-ban? én, ki vele csakugyan merek poharat kocczintani, nemcsak kül, hanem belellenségeinkkel szembe is, írok valamit arról, a' mit csakugyan csinálnak Kraszna-ban. Kraszna-ban volna egy város **Sz. Somlyó**, uly szabadalmus és kiváltságos, hogy

egy erdélyi volt mágnás sem különbb 's a' midőn anynyi küzdelmek után a' törvény már méhibe fogadta volna az eszmét, főfigyelemmel lenni a' városok rendezése iránt 's az első felelős magyar ministerium tisztujtásra utasította volna, felkérte téns Krasznamegyét is, hogy ha kebelében volna egy rendezett tanácssal bíró város, utasítsa a' törvény megtartására. És a' téns megye, mellynek tisztviselői az ismeretes és ismeretlen kormányok bár mellyike alatt, bár minő körülmények között, tudnának is fognának is hivataloskodni, átírják a' mioisteri rendeletet azon városnak, melly egy jó pénzért drága szép idöken keresztül, hűtlenül szolgált embert táplált 's melengetett ártatlan kebelén és ez ember követ akart lenni és levén a' megyének is egy törvénytelen tisztujtása, kijelenté, hogy a' ki követ akar lenni, nem vállalhat hivatalt és ez ember *) megválasztatá magát alispánnak 's rögtön be is iratá a' kalendariumba. És a' város választván választási elnököt az ő tisztujtásának megtartására, nem választá meg az ő hivtelen szolgáját és midőn már a' város elkészülne 's a' választás napja is elkövetkeznék, elcsábít egy pár árva embert, kezébe adván egy iratot, hogy hordaná el a' gonoszabbak között és beadatja a' főispánnak és nyomozódást rendelnek, levén ő tanu jelelő, bíró és porokátor is és egy pár tanu vallására, megfosztják a' várost több százados és ujabbi szép szabadságától és eltiltják azt a' restauratiótól. Panaszol a' város, igazat adnak neki, de nem járhatván az új szolgabíró a' maga járásába, honnan elkergették, minthogy nem ismerték, kellett hát valami, hol járkálhasson és kimondá bizó 's vele a' vármegye, hogy a' város falu. Most már a' szegény város kis pénzecskejével tart cselédeket a' megye számára, és tánczol a' főispán, alispán 's ki tudja mennyi pán nótájára. Van is itt rend olyan, kivált hadi tekintetben, hogy ha a' veszett sok ellenséges fogoly észreveszi, még a' város is megkeserülheti. 'S így hát megcsinálták a' mit a' rendes levelező is kimonda ezen szóval: subjúgálták, hogy rá csücsülének a' város nyakára.

Itt egy módon lehet segíteni, ki kell venni a' megye kezéből a' katonai jurisdictiot, 's a' megyét kell az alá vetni. Térparancsnokot ide.

Még csináltak egyet. Kiadták a' kincstárnak egy szobáját, konyháját, kamaráját és egész udvarát ingyen élő, közhonvédnek csak kötéllal elfogható, egy bancrotte fraternek. Szeretném tudni, tudja-e a' kincstári hivatal?

A' helybeli ref. egyházi gyűlés, dicsőségre

*) Ez ember később oláhnak adván ki magát, követé is választatá magát az oláhok által, sőt a' megyétől 200 frtot is előlegezett utiköltségre, 's miután az országgyűléséről elkergették, a' 200 frtot miért nem fizetiviszta.
K.

legyen mondva, azt csinálta, hogy egy meglehetősen nagyságu harangját álgynak följánlá; most már a' nép akarata kell és a' harang a' Márs templomába rukkol.

Krasznamegye állandó választmánya is csinált ám valamit, és pedig alá grosso megmagyarázá egy táblabíró panaszára az 1848. XII-ik t. cikkelyt mondván: „a' nemzetország a' polgári hátságának levén alárendeltetve.“ Hohó nagy férfiak, hát a' miért ti állítjátok ki az előöröket, szerintetek őrszemeket, már azt hiszitek, hogy ezt is rátok bízták? Huszár őrnagy ur, ne engedje magát e' szerencsétlen flótásoktól vezetetni, a' feleletre magyarázaton kívül önt terhelendi. Egy kissé katonásabban kellene oda pergelni.

Még azt is elhatározta a' bölcs megye, hogy a' miért egy nemzetört a' patrol szolgálatra nógata, 's ezen nemzetör jó fizetésért megyei tiszt, fölírnak a' honvédelmi bizottmánynak, kérvén, hogy egy olyan tisztviselő, ki történetesen nem ur, egy ur nemzetörnek ne parancsolhasson. Reménylem, a' honvédelmi bizottmány, ha már elolvassandja ez alkalmatlan iratot, legalább adand egy nyelni valót. Különben is sok érdemetszerzett magának e' megye, még midőn Urbán Csucsá körül járt is elhatározta a' várost feladni; kár hogy már küldöttséget nem küldtek a' gaz kutya után. Hej urak, önöknek nem ártana már valahára, hogy többet ne mondjak, legalább nagyobb részét tétlen állapotba juttatni, mert így egy nem vélt esetben, még a' maradékuk sem épüli ki, mit önök unalmokban művelnek. Más.

Szerkesztő barátom! Nincs egy ember a' még mindig nagy Magyar hazában, de kivált ennek Erdély részében, kinek polgári viszonyai néhány hó alatt, mióta az üldözött Magyar nemzet a' harczt isten véres oltárán áldozik — a' legnagyobb változást ne szenvedték volna. Ennek oka, hogy csak kevesen állottak magok helyöken minden pártok egyénei között akkor, midőn a' már csak néhaivá szenderült békés forradalom martiusi reggele egy év előtt feltűnt.

Világért sem azt teszi mit mondok, mintha már most minden helyén volna. Avagy nem látjátok-e minden nap kisebb nagyobb példáit bizonyos már kivivottnak képzelt hősi név mámoros kéjelgéseinek? Pedig még milly sok tenni való várokozik, e' nemzet minden tiszta keblü fiára! És nem tapasztaltátok-e, hogy egy és más ideiglenesen nagy ur, az ő uraságának hetedik egéből csak amugy kegyelmesen tekint le igénytelen polgártársaira, mintha nem épen most folya a' szabadság és jogok egyenlőségének nagy harcza 's ha jó vagy rossz kedve magával úgy hozza magyar polgártársával, ki nálánál semmivel nem alább való, amugy oroszosan is tud lánni.

Nó, de se baj: a' harczt addig fog folya, míg a' magyar nemzet megtisztulva alakjaitól, a' nemzeti és polgári életnek egy szebb jövőjére eljutand. És én hiszem, hogy ez nem messze van. Addig kitűrés a' cél nagyságáért. Egyes méltatlanságok nem szabad, hogy jó magyar embert a' küzdelem útján meglankasztanak.

Az irtó háboru, melly a' magyar elleni összeesküvés terve szerint foly, végre megtette hatását. De épen nem azon hatást, mellyre ellenségeink számítottak. Hanem a' legjobb hatást, melly a' magyar nemzet életének feltétele. A' magyar nép egyesült megmenteni magát 's magával a' polgári szabadság ügyét. A' hon védelmi bizottmány felhívására felkölt nem rendetlen tömegekben többé, hanem rendezett csapatokban. Haszna már is látható. Mert míg a' magyar hadsereg az ellenséggel küzd, háttérben az ellenség hordái táborozását lehetetleníti. Eljut azon helyekre, hová a' magyar hadsereg elfoglalva a' főellenséggel el nem juthat, fentartja a' közlekedés biztoságát. Eszközli az elrablott jók visszazszerzését, a' szegény megkárosultak némi kárpótlását, minthogy teljes kárpótlást anynyi rombolás után semmi sem adhat. És mindenek felett katonai fegyelem 's gyakorlat által a' magyar nemzetet tartalék seregét képezendi. 'S ha az egész magyar nép fegyverben lesz — legyőzhetlen. A' magyar nép rendszeres felkelésével a' szabadság ügyének új fordulata kezdődött el.

Alig van helység, honnan az ellenség kiüzett, mellynek magyar népe élet-halálra elszánva föl ne kelt volna. Erönket Isten megkettőztette; a' vezetőktől függ, hogy az vétkeesen el ne pazaroltassék. A' vezetőktől függ, hogy a' felkölt magyar nép a' szabadság ügyében megharcolja a' szent harczt 's kivivja annak diadalát.

Olly vidékről teszem tudósításomat, mellyet az ellenség megszállva, négy egész hónapra keresztül üldözte, irtotta ebben a' magyart. Megbiztatásom következtében itt mozgó csapat alakításához kezdettem. És itt Tordamegye felső kerületében, hol az ellenség meleg fészekre talált, hol szászok, oláhok és Urbán által elkövetett üldözések, börtönzések és öldöklések után azt hittem, hogy a' magyar elem meg van semmisítve, az a' porból, levetkezve régi alakját, feldicsőülve költ fel. Egy adat arra, hogy az ellenség pokoli terve a' magyar nemzet kiirtása iránt magától az Istentől van megátkozva.

Pár nap alatt sikerült 500 magyar embert mozgó csapatba összealkotnom. És ha a' kormánytól engedelmet nyerek, még egy anynyt összealkothatok. Ezek pedig nem valami durva használhatlan tömeg, hanem többnyire a' volt birtokos és műparos osztály egyénei, kik el vannak határozva a' nemzet ügyét minden változások közt

minden erejükkel védelmezni. Ha a' mozgó csapatok feladata magyar tartalék sereget képezni, ezen kicsin csapat rövid időn azzá idomul. 'S ha minden mozgó csapat, melly már eddig Erdélyben fennáll, idomult, több ezernyi olly erő hozatik valóságos katonai működésbe, melly más uton soha sem eszközölthetett volna. Addig a' lázadó ellenséges faj ellen a' legjobb szolgálatot teszik.

Még egyet: M. Kapus, Uraj és Pete nevű mezősegi oláh falvak előző ajánlatot tettek, hogy harangjaikból egyet egyet ágyunak átengednek 's miután örömemet kijelentettem jobb gondolkozásukon a' harangokat at is adták, mellyeket Kolozsvárra beküldöttem. Rövid időn hangjok a' magyar nemzet diadal ünnepét hirdető ágyudörgések közé vegyülve, nem fogják többé sikoltó vésznyelvökkel a' bűnös oláh népet védtelen magyar férfiak, nők és gyermekek legyilkolására öszszelármázni. Végre tudassa ön: hogy több mezősegi falvakkól, hol csapatom működött maga a' megtisztított nép fogja el és küldi be a' főbb bűnösöket.

Szabó Lajos.

Vegyes hírek.

— N. Váradon a' honvéd tisztikar martius 15-ét úgy ünnepelte meg, hogy 414 pftot tett össze, melly öszszegből 200 ftot a' kápolnai, 214-et pedig az enyedi menekültek gyámolítására ajánlottak fel.

— Szebenben fogva volt polgártársaink hazajöttek. Azon sok érdekes adatból, melyeknek ügyünk e' kinszenvedett vértanui hihetően birtokában vannak, legyen elég ez alkalommal csak annyit tudatunk, hogy Benignit, a' gyalázatos emlékü Bote szerkesztőjét, mikor Bem tábornok el akarta fogatni, meggyilkolva találták házában.

A' n. enyedi menekültek részére gyűjtött segedelem: választói ref. egyházból pénzben 1 fr. 4 xr. pengőben, gabonában: buza 6 véka, törökbuza 3½ véka, fejrénmű 13 darab. Körösfői ref. egyházból 6 fr. p. fejrénmű 77 darab. Türei ref. egyházból 21 fr. 26 kr. Zsoboki ref. egyházból 5 fr. 40 kr. Vas Ferencz ur 2 fr. p. 's egy véka lencse. Öszszesen 36 fr. 10 kr. pengőben.

közli Salamon József.

LEGUJABB. Lapunk már sajtó alatt volt, sőt néhány példány ki is nyomtatott, midőn a' következő örvendetes tudósítást vettük.

Verestorony, martius 16-kán 1849. Szerkesztő ur! A' tegnapi, Magyarországra nézve anynyira emlékezetes napon délután tábornokunk

Bem sergét Szebenből kiindítván, annak egyik részével Verestorony felé vonult orosz erő üldözésére indult, másik részét pedig Czecz ezredes ur vezérlétére bizván a' Brassó felé vonuló nagyobb osztrák sereg ellen küldötte. Azon nap este sikerült tábornokunknak a' verestoronyi szoros birtokába jutni, honnan seregünk jöttére rövid ideig tartó harcz után az egész vegyes orosz és osztrák erő iszonyu rendetlen futással az országból kifutott. Ezen sereggel együtt kifutottak Oláhországba Puchner, Pfersmann, Greser és Jovich ellenséges tábornokok, menekülésüket egyedül futáshen találhatván. Mai nap tábornokunk olly intézkedéseket tett, hogy az ellenség ezen szoroson többé be nem törhet.

Szinte mai napon vett tudositás szerént Czecz köztiszteletben álló derék ezredesünk feladatát mint mindég derekasan teljesíti mert a' Brassó felé vonuló ellenség által Girelsaunal felbontott hidat rövid idő alatt helyre állittatván előcsapatával már Frekkbe vonult hol az ellenséges erő utócsapata létezet. A fő ellenséges erő mint a' hadi foglyok mondják már Fogarason ivan nagy ijedtségben zavarban 's élelem nélkül 's fáradtan.

Illy kedvező körülmények közt rövid idő mulva Brassó szinte birtokunkba lesz. Tábornokunk kevés óra mulva indul innét Brassó felé utolérendő Czecz ezredes ur vezérlété alatt álló seregét.

Itten is sok fegyver birtokába jutottunk, melylyet a' futó ellenség elhányt, hasznát fogjuk venni.

Ujra megérte tehát dicső tábornokunk, hogy a' hires kozákok Paschol, Paschol (fűss, fűss) kiáltások közt szaladtak üldöző keze elől. — Nem sokára Brassóból fog önnök irni. Kis Sándor.

(1) B. Szin-utczában Hirsfeld nyergesnél vagyon egy nagyon keveset használt pesti, Kölber nyergestől való fél fedelű kocszi uti kellékekkel ellátva csaknem vétele fele árán megkapható. (3)

(1) Karvási József Török czimű kereskedésében, Luczerna, Thimoteus, Esparcett, Englisch Reygrass akátzfa és vetemény magok eladók. (3)

(3) Tordamegyében, mező Szengyelben, egy terjedelmes, szép majorsági birtok — minden szükséges gazdasági épületekkel és kényelmes uri lakkal együtt ház zombérbe kiadó — bővebben lehet értesülni iránta Kozsvártt, az óvárban gr. Mikes háznál. (6)

ELADÓ MEZEI GAZDASÁG,

(3) A' kolozsvári hatiron egy 80. jügerumból (:1600 : □ ölével számítva:) álló részint szántóföld, részint lucernás, részint természetes rét, egy tagba; egy kő 's cserép fedelű 6. szobából álló házzal, nagy kő istálló, állás, több apró házikokkal, ellátott gazdaság, akár kész pénzért, akár részletes fizetésért, akár cserében pénz potlással, eladó, a' venni szándékozó bővebben értekezhetik belső királyutczában a' 17-dik szám alatti ház tulajdonossal. (3)